

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไว้หลายประการ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทัดเทียมนานาประเทศ จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและด้านอื่นๆอีกมากมาย รวมทั้งเร่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายด้าน ส่วนที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนมากที่สุด คือ การเรียนรู้ซึ่งเป็นกลไกสำคัญ และได้มีหลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่ได้ประกาศใช้แล้วเป็นกรอบดำเนินการ โดยกลไกสำคัญของการปฏิรูป การเรียนรู้จะอยู่ที่การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของครู-อาจารย์ ตลอดจนผู้บริหาร ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การบริหาร ให้มีความสำคัญกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครู-อาจารย์ ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูแสดงความคิดเห็นในด้านการบริหารงานของผู้บริหารเพื่อจะได้ข้อคิดและแนวทางที่จะดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตรงตามเป้าหมายของการศึกษา (กรมวิชาการ. 2545 : 1)

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่ง ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้ความรู้ความสามารถกับผู้เรียนการดำเนินงานของโรงเรียนจึงต้องอาศัย ความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนทุกคน ตัวบุคลากรจึงต้องมีความสำคัญยิ่งในการบริหารโรงเรียน ให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงต้องเป็นตัวจักรสำคัญ ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษามีใช่เพียงแต่บริหารโรงเรียนเท่านั้น แต่จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำที่แท้จริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ ย่อมสามารถทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถต้องเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไปบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารโรงเรียนต้องนำบุคลากรและองค์กรไปในทิศทางที่เหมาะสมถูกต้องด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541:129)

การศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้นมีความสำคัญทุก ๆ ระดับ การจัดการศึกษาที่จะประสบความสำเร็จได้ ตามจุดมุ่งหมายนั้น จะต้องมีจัดการบริหารให้เป็นไปอย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร ที่จะต้องเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงาน และการทำงานของผู้บริหารนอกจากจะต้องอำนวยความสะดวกให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติการกิจต่าง ๆ แล้ว ต้องพัฒนาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีทักษะในการบริหารจึงจะนำองค์กรให้ไปสู่จุดมุ่งหมายได้ซึ่งสอดคล้องกับที่ ดร.คเคอร์ (Drucker อ้างถึงใน ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์ วงศ์. 2530 : 67) ได้เสนอว่าผู้บริหารมีความสำคัญและเป็นทรัพยากรอันมีค่ายิ่งต่อองค์กร กล่าวคือ ทุก 100 องค์กรที่ดั่งขึ้น เมื่อเวลาผ่านไป ประมาณ สอง ปี จะต้องมืองค์กรที่ล้มเลิกไปประมาณ ครึ่งหนึ่ง ซึ่งความล้มเหลวนี้เป็นผลเนื่องมาจากความสามารถของผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ (นิพนธ์ กินาวงศ์. 2523 : 14) ภาระหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน คือบริหารงานบริหารคน และบริหารตนเองอย่างเหมาะสมถูกต้อง ครอบคลุมเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของคนในวงการสังคมทั่วไป ดังนั้นความยุ่งยากของผู้บริหารจึงเกิดขึ้นมากมาย ผู้นำควรมีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความฉลาด มีไหวพริบ มีความเด็ดเดี่ยวในการทำงาน มีกำลังใจและความตั้งใจในการทำงานสูง มีความสามารถรอบรู้ทุกด้าน มีความจริงใจต่อคนทั่วไป มีความสุภาพทะเยอทะยาน (วิจิตร ชีรกุล และคนอื่น ๆ. 2520 : 53) บุคลิกของผู้นำต้องมีความฉลาด มีวิจาร์ณญาณดี อารมณ์หนักแน่นมีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบสูง (นิพนธ์ ศศิธร. 2527 : 195) ลักษณะผู้นำเป็นคุณลักษณะพิเศษที่จะต้องสร้างความสนใจ เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน จึงจะเรียกว่าเป็นผู้นำที่ดี (อารมณ จินดาพันธ์. 2524 : 42)

โรงเรียนเอกชนซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นจะต้องจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักในการบริหารจัดการนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารเป็นสำคัญ ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่ดี ในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในการทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารที่มีทักษะในการดำเนินการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำสามารถ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และสามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในการปฏิบัติงาน จึงเป็นเสมือนเป็นหลักชัยของการดำเนินงานต่าง ๆ (ยืนยง จิรัฐติกาล. 2545 :12)

จากเหตุผลที่กล่าวมาและเนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จึงทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อทักษะในการบริหารของโรงเรียนเอกชนเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะในการบริหารมากน้อยเพียงใด และตัวแปรบางตัวมีความเกี่ยวข้องกับทักษะการบริหาร ของผู้บริหารเอกชนหรือไม่อีกทั้งอาจใช้เป็นข้อมูลให้ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนใช้เป็นแนวทาง พิจารณากำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ที่จะนำผลวิจัยครั้งนี้มาเป็นข้อคิด และเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพตนเองอีกด้วย และเป็นแนวทางในการสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

จุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูผู้สอน ที่มีต่อทักษะในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อทักษะในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งศึกษาทัศนคติของครูผู้สอน ที่มีต่อทักษะในการบริหารของโรงเรียนเอกชนเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน ในปีการศึกษา 2548 เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 516 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 21 โรงเรียน ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่าง 234 คน ตามตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เคอร์รี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกได้ดังนี้

1.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็นต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป

1.2 ประสบการณ์ในการสอน จำแนกเป็นต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทรรศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนจำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ที่มีต่อทักษะในการบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกเป็นทักษะ 3 ด้าน คือ

2.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด

2.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

2.3. ทักษะด้านเทคนิควิธี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะในการบริหาร หมายถึง ทักษะที่ผู้บริหารจะต้องมี เพื่อให้ได้รับความสำเร็จในการบริหาร ได้แก่ ทักษะ ด้านความคิดรวบยอด ทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิควิธี

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ผู้จัดการหรือ ครูใหญ่ ในโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีจำนวน 30 คน

โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีจำนวน 21 โรงเรียน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ ปฏิบัติการสอนตามกลุ่มสาระในโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีจำนวน 516 คน

ทรรศนะของครูผู้สอน หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อทักษะในการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับสูงสุดที่ครูผู้สอนได้รับจากสถาบันการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอน หมายถึง ระยะเวลาที่คิดเป็นปีที่ทำการสอน ตั้งแต่ปีที่บรรจุจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะในการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของคณะครูให้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Nakhon Sawan Rajabhat University